

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/64/2023
Identifikačné číslo spisu:	5120011417
Dátum vydania rozhodnutia:	12.02.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Kostolanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:5120011417.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Kostolanskej a sudcov JUDr. Petra Kaňu a JUDr. Jozefa Šutku, na neverejnom zasadnutí konanom 12. februára 2025 v Bratislave v trestnej veci obvineného F. P. pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona a prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, o dovolaní obvineného F. P. proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 8. decembra 2022, sp. zn. 3To/65/2022, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku sa dovolanie obvineného F. P. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Žilina (ďalej tiež „súd I. stupňa“) z 26. apríla 2022, sp. zn. 22T/123/2020, bol obvinený F. P. uznaný za vinného zo spáchania prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona a prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona na skutkovom základe, že:

„dňa 28.9.2019 v čase asi o 02:00 hod. v Žiline na L. námestí v bare D. K. po predchádzajúcom slovnom konflikte bezdôvodne fyzicky napadol C. U. tak, že ho päťou uderil do oblasti tváre, čím mu svojim konaním spôsobil zlomeninu nosovej kosti s posunom, ktoré zranenie si podľa znaleckého posudku znalca z odboru zdravotníctva vyžiadalo obmedzenie v obvyklom spôsobe života a dobu PN C. U. v trvaní 2-3 týždne“.

Za tieto trestné činy bol obvinenému uložený podľa § 364 ods. 1 Trestného zákona v spojení s § 37 písm. h Trestného zákona, § 38 ods. 4 Trestného zákona, § 41 ods. 1 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 12 (dvanásť) mesiacov.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, § 50 ods. 1 Trestného zákona súd obvinenému výkon trestu odňatia slobody podmienene odložil na skúšobnú dobu 12 (dvanásť) mesiacov.

Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku obvineného zaviazal na povinnosť nahradiť poškodenému C. U. škodu vo výške 810,40 eur.

Na základe odvolania obvineného Krajský súd v Žiline (ďalej tiež „odvolací súd“) podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie obvineného F. P. ako nedôvodné zamietol.

Proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 8. decembra 2022, sp. zn. 3To/65/2022 podal obvinený F. P. (ďalej tiež „obvinený“), prostredníctvom obhajcu JUDr. Martina Buriana, advokáta so sídlom v Žiline, dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Obvinený dovolanie odôvodnil tromi okruhmi vytýkaných pochybení.

I.

Nevysporiadanie sa a neprihliadanie na enormné množstvo dôkazov svedčiacich v prospech obvineného.

V tejto súvislosti obvinený poukázal na početné dôkazy svedčiace v jeho prospech (výsluch obvineného, výsluchy svedkov vypovedajúcich v jeho prospech, odborné lekárske vyjadrenia a záznamy, výsluch MUDr. T., znalecký posudok MUDr. L.). S poukazom na uvedené dôkazy obvinený konštatuje, že na jednej strane v jeho prospech svedčí viac dôkazov ako v jeho neprospech, a na druhej strane dôkazy v jeho neprospech nemožno považovať za vierohodné, keďže tieto boli vyvrátené svedeckými výpoveďami, alebo listinnými dôkazmi. Avšak aj v prípade, ak by aj boli dôkazy svedčiace v neprospech obvineného vierohodné a naproti nim by stáli dôkazy svedčiace v jeho prospech, mal súd obvineného v intenciách zásady in dubio pro reo spod obžaloby oslobodiť.

II.

Prihliadanie na evidentne rozporné svedecké výpovede usvedčujúce obvineného.

Obvinený v tejto časti dovolania podrobne rozobral jednotlivé svedecké výpovede svedkov, vyhodnotené súdom v neprospech obvineného.

III.

Porušenie kontradiktórnosti procesu.

Obvinený je toho názoru, že tým, že po vykonaní výsluchov poškodeného a svedkov C. a U. bolo preukázané, že obvinený nespáchal skutok, ktorý mu je kladený za vinu a súd zvýhodnil prokurátora tým, že opätovne predvolal menovaných svedkov, u ktorých vykonal „kvázi“ vyšetrovací pokus, kedy opakovane vyzýval uvedených svedkov, aby v priestore za účasti obhajcu ako figuranta popisovali skutok, pričom pri tomto „kvázi“ vyšetrovacom pokuse zjavne zistili nereálnosť svojej teórie, čoho následkom bola absolútna zmena ich výpovedí. Toto konanie súdu nie je uvedené v odôvodnení rozhodnutí vo veci konajúcich súdov.

Takýmto zvýhodnením prokuratúry došlo podľa obvineného k závažnému porušeniu princípu rovnosti strán, teda kontradiktórnosti procesu, čo tvorí závažný zásah do práva na spravodlivý proces.

Záverom obvinený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky navrhol, aby:

- podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že uznesením Krajského súdu v Žiline z 8. decembra 2022, sp. zn. 3To/65/2022 bol porušený zákon v ustanovení § 319 Trestného poriadku, v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku s nadväznosťou na § 2 ods. 10 Trestného poriadku, prípadne v iných ustanoveniach Trestného poriadku v neprospech odsúdeného,

- podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnuté uznesenie Krajského súdu v Žiline,

- podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal Krajskému súdu v Žiline, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol.

Súd I. stupňa v súlade s § 376 Trestného poriadku dovolanie obvineného doručil na vyjadrenie Okresnej prokuratúry v Žiline a poškodenému C. U..

K dovolaniu obvineného sa vyjadrila písomným podaním doručeným súdu prvého stupňa 12. júla 2023 prokurátorka Okresnej prokuratúry v Žiline. Podľa prokurátorky výrok súdu o vine obvineného je podložený vykonanými dôkazmi, ktoré plne odôvodňujú právnu kvalifikáciu konania obvineného uvedenú v rozsudku súdu prvého stupňa. Obrana obvineného bola jednoznačne vyvrátená vykonanými dôkazmi a to svedeckými výpoveďami, znaleckými posudkami a listinnými dôkazmi.

Pokiaľ ide o dôkazy, ktoré korešpondovali s verziou prezentovanou obvineným, bolo jednoznačne preukázané, že tieto dôkazy nekorešpondovali s inými dôkazmi a to najmä so záverom znaleckého posudku z odboru zdravotníctva a lekáorskými správami k poraneniám poškodeného. Podľa prokurátorky existovala vzájomná rozporuplnosť v určitých relevantných skutočnostiach, dokonca aj medzi svedeckými výpoveďami svedkov svedčiacich v prospech obvineného.

Záverom prokurátorka Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky navrhla, aby dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Poškodený C. U. svoje právo vyjadriť sa k dovolaniu obvineného, do dňa konania verejného zasadnutia na Najvyššom súde Slovenskej republiky nevyužil.

Súd I. stupňa predložil vec na rozhodnutie o dovolaní obvineného Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky 11. septembra 2023.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) zistil, že dovolanie proti napadnutému rozhodnutiu je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku). Konštatuje súčasne, že dovolanie obvineného spĺňa podmienky uvedené v § 372 Trestného poriadku a § 373 Trestného poriadku, ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Trestného poriadku.

Dovolací súd primárne pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nie je určený na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších. Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená, preto predstavuje výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorá je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú z tohto dôvodu striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia.

Z ustanovenia § 385 ods. 1 Trestného poriadku vyplýva, že Najvyšší súd Slovenskej republiky je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Podstatné sú teda vecné argumenty uplatnené dovolaťom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku (R 120/2012).

V posudzovanom prípade obvinený uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

Právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sa chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu, a

zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Dovolací súd sa ďalej zaoberal konkrétnymi námietkami, ktoré obvinený uviedol v písomných dôvodoch dovolania pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a to, že bolo porušené právo obvineného na obhajobu v dôsledku toho, že

- sa súd nevysporiadal a neprihliadal na enormné množstvo dôkazov svedčiacich v prospech obvineného,
- prihliadal na evidentne rozporné svedecké výpovede usvedčujúce obvineného,
- bola porušená kontradiktórnosť procesu.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že obvinený sa dovolaním (v prvých dvoch bodoch) v podstate domáha preskúmania hodnotenia dôkazov, na základe ktorých bol vyslovený záver o jeho vine, ktoré námietky by bolo možné subsumovať pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku slúži výlučne na nápravu hmotnoprávnych chýb. Dikciou za bodkočiarkou sa vylučujú námietky skutkové, čo znamená, že nie je prípustné právne účinne namietat', že skutok tak, ako bol zistený súdom I. stupňa a odvolacím súdom, bol zistený nesprávne a neúplne, ani hodnotenie vykonaných dôkazov, pretože určitý skutkový stav je vždy výsledkom tohto hodnotiaceho procesu (rozhodnutie č. 47 uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 3/2014).

Z uvedeného vyplýva, že obvinený môže v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nie je oprávnený posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení a bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože ťažisko dokazovania sa uskutočňuje v konaní pred súdom I. stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania.

Skutočnosť, že obvinený nesúhlasí s hodnotením dôkazov súdmi nižšieho stupňa, nie je samo o sebe naplnením dovolacieho dôvodu podľa § 371 písm. i) Trestného poriadku, a ani iného z dovolacích dôvodov. Dovolací súd totiž nie je v tomto štádiu konania, po právoplatnosti rozhodnutia, oprávnený preskúmať hodnotenie dôkazov, ktoré prináleží len súdom nižšieho stupňa.

Spôsob hodnotenia dôkazov vykonaných zákonným spôsobom súdmi nižších stupňov nemôže najvyšší súd v rámci dovolacieho konania iniciovaného obvineným prehodnocovať ani spochybňovať, pretože by tak neprípustným spôsobom zasahoval do výlučnej kompetencie týchto súdov bez právneho podkladu a napokon i v rozpore so samotnou podstatou dovolacieho konania, pretože dovolanie nemôže nahrádzať riadne opravné prostriedky a jeho podanie nie je prípustné v rovnako širokom rozsahu (čo do dôvodov okruhu napadnutelných rozhodnutí, oprávnených osôb atď.), aký je charakteristický pre riadne opravné prostriedky. Dovolanie a rozhodnutie o ňom znamená prelom do právoplatných rozhodnutí, a preto

spravidla narušuje stabilitu konečného a vykonateľného rozhodnutia súdu. Z toho dôvodu možno dovolania aplikovať iba v prípadoch, ak je to odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu alebo jemu predchádzajúceho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov.

Z uvedeného je zrejmé, že relevantnou dovolacou námietkou v rámci tohto dovolacieho dôvodu nemôže byť taká, ktorá atakuje spôsob hodnotenia dôkazov súdmi v pôvodnom konaní.

K námietkam obvineného, ktoré sa týkali spôsobu hodnotenia dôkazov súdmi, Najvyšší súd s ohľadom na vyššie uvedené poznamenáva, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamena ani právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva strany v konaní, ak si neosvojí ňou navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov (nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 339/08, II. ÚS 197/07, II. ÚS 78/05, IV. ÚS 252/04).

Ako už bolo uvedené, obvinený môže vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v skutkovej vete výroku odsudzujúceho rozhodnutia, v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nie však námietky skutkové. Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie zistenie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin napriek tomu, že o trestný čin nešlo, alebo že išlo o iný trestný čin, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa dopustil. Právnym posúdením skutku sa rozumie jeho hmotnoprávne posúdenie. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok ustálený v napadnutom rozhodnutí súdu v pôvodnom konaní bol subsumovaný (podriadený) pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu.

V prejednávanej veci, podľa názoru najvyššieho súdu, súd I. stupňa v dôvodoch svojho rozhodnutia (č. I. 14 - 20 rozsudku) dostatočným spôsobom, ktorý nie je možné považovať za svojvoľný, či arbitrárny, uviedol, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia, akými úvahami sa spracovával pri hodnotení vykonaných dôkazov, ako sa vyrovnal s obhajobou, a akými právnymi úvahami sa spracovával, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny a trestu.

Vo vzťahu k obvineným uvádzanej zásade *in dubio pro reo* (v pochybnostiach v prospech obvineného), pretože má za to, že sa nepodarilo spoľahlivo preukázať jeho vinu, najvyšší súd dodáva, že uvedená zásada vyplýva z ustanovenia § 2 ods. 4 Trestného poriadku, pričom jej použitie prichádza do úvahy len vtedy ak pochybnosti, ktoré vznikli v trestnom konaní o dokazovanej skutočnosti, trvajú aj po vykonaní a zhodnotení všetkých dostupných dôkazov, ktoré môžu reálne prispieť k náležitému zisteniu skutkového stavu, a to v rozsahu nevyhnutnom na objektívne, stavu veci a zákonu zodpovedajúce spravodlivé rozhodnutie, tento stav však v danej trestnej veci nenastal. Odhliadnuc od uvedeného najvyšší súd dodáva, že povaha uvedenej zásady je výlučne procesná, námietky s ňou spojené nie sú spôsobilé naplniť atribúty dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (k tomu vid' napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 1. júla 2013, sp. zn. 2Tdo/15/2013, alebo uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 9. septembra 2015, sp. zn. 3Tdo/47/2015).

Uvedené námietky sú námietkami skutkového charakteru a tak ich dovolací súd nemohol v rámci dovolacieho konania podrobiť prieskumu a ani akýmkoľvek spôsobom o správnosti záverov, ktoré urobili súdy nižšieho stupňa polemizovať.

Čo sa týka obvineným vytýkaného porušenia kontradiktórnosti procesu tým, že súd opätovne predvolal na hlavné pojednávanie poškodeného C. U. a svedka A. U. a mal s nimi vykonať „kvázi vyšetrovací pokus“ (posledný bod dovolania), k tomuto je potrebné, podľa názoru najvyššieho súdu, uviesť nasledovné.

Opätovné predvolanie svedkov na hlavné pojednávanie za účelom doplnenia svedeckých výpovedí, je plne v súlade s ustanovením § 2 ods. 11, ods. 12 Trestného poriadku.

Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní nevyplýva skutočnosť, žeby súd I. stupňa na hlavnom pojednávaní vykonával vyšetrovací pokus v zmysle ustanovenia § 157 Trestného poriadku ako procesný úkon, ktorý by mal byť súčasťou dokazovania na hlavnom pojednávaní. Keďže opis a prípadné závery takéhoto procesného úkonu nie sú ani súčasťou odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa či uznesenia odvolacieho súdu je zrejmé, že vo veci konajúce súdy takýto procesný úkon pri vyhodnotení skutkových zistení nebrali do úvahy. V tomto smere dáva najvyšší súd do pozornosti konštatovanie súdu prvého stupňa, ktorým vyhodnotil výpoveď poškodeného (č. l. 15 rozsudku), že poškodený C. U. vypovedal v prípravnom konaní aj na hlavnom pojednávaní v podstate zhodne.

Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacou „rovnosťou zbraní“ je, aby všetci účastníci konania mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva predložiť argumenty a reagovať na „protiargumenty“ protistrany. Osobitne to platí o sporových konaniach, v ktorých stoja proti sebe žalobca a žalovaný, a kde sa v celom rozsahu uplatňuje konradiktórnosť konania (nález Ústavného súdu SR zo 7. júna 2016, sp. zn. III. ÚS 32/2015).

Po nahliadnutí do spisového materiálu je zrejmé, že súd I. stupňa žiadnu časť dokazovania na hlavnom pojednávaní nevykonával bez prítomnosti obvineného, respektíve jeho obhajcu, ani žiadnym iným spôsobom jednotlivým procesným stranám nebránil v reálnej možnosti využiť ich procesné práva.

Dovolací súd zistil, že chybami obvineným vytýkanými v dovolaní nebol naplnený obvineným uplatnený dovolací dôvod, ani iný dôvod, pod ktorý by bolo možné námietky obvineného subsumovať.

Dovolací súd preto dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, t. j. preto že je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku, odmietol.

Toto uznesenie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednomyselne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je sťažnosť prípustná.